

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 grudnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że P. B. jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 1 grudnia 2019 r. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że okoliczność, iż P. B. już wcześniej był prezesem ww. spółki i wykonywał czynności prezesa bez umowy o pracę, a także fakt, że został zgłoszony do ubezpieczeń z datą wsteczną świadczą o tym, że umowa o pracę zawarta między płatnikiem, a P. B. została zawarta dla pozorów i jest nieważna. Nadto, zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wsteczne zgłoszenie P. B. do ubezpieczeń społecznych miało na celu skorzystanie z prawa do subwencji finansowych wypłacanych przez (...) S.A.

/decyzja k.106 – 107 akt ZUS/

W dniu 25 stycznia 2021 r. P. B. złożył odwołanie od ww. decyzji wnosząc o jej zmianę i stwierdzenie, że P. B. podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnym, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu od dnia 1 grudnia 2019 r., a nadto wniósł o zasądzenie od ZUS na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych. W treści odwołania P. B. wskazał, że faktycznie wykonywał powierzone mu obowiązki pracownicze, które m.in. skutkowały uzyskaniem przez spółkę znacznego dochodu w wysokości 60 000,00 zł. W ocenie skarżącego, sporna umowa o pracę nie została zawarta dla pozorów, a tym samym stanowi ona podstawę do objęcia P. B. obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi.

/odwołanie k.3 – 7 odwrót/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od P. B. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

/odpowiedź na odwołanie k.164 – 165/

W dniu 2 lutego 2021 r. (...) sp. z o.o. złożyła odwołanie od ww. decyzji wnosząc o jej zmianę i stwierdzenie, że P. B. podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnym, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu od dnia 1 grudnia 2019 r., a nadto wniósł o zasądzenie od ZUS na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych. W treści odwołania płatnik składek wskazał, że P. B. faktycznie wykonywał powierzone mu obowiązki pracownicze, które m.in. skutkowały uzyskaniem przez spółkę znacznego dochodu w wysokości 60 000,00 zł.

/odwołanie k.3 – 7 odwrót akt o sygn. VIII U 589/21/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od płatnika kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

/odpowiedź na odwołanie k.9 – 10 akt o sygn. VIII U 589/21/

Postanowieniem z dnia 15 marca 2021 r. Sąd na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę VIII U 589/21 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą VIII U 424/21.

/postanowienie k.12 akt o sygn. VIII U 589/21/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. funkcjonuje w obrocie gospodarczym od 2012 r. W latach 2013 – 2019 P. B. był udziałowcem ww. spółki (posiadał 50 udziałów o wartości 50 000,00 zł, pozostałe udziały należały wówczas do jego brata M. B.). Począwszy od 2019 r. 100 % udziałów w ww. spółce, o łącznej wartości 100 000,00 zł, należy do spółki (...) Spółka Akcyjna, w której udziałowcami są m.in. P. B. oraz M. B. (pełnią w niej

funkcje odpowiednio wiceprezesa oraz prezesa zarządu). Od 2013 r. P. B. jest ujawniony jako prezes zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.. M. B. jest ujawniony jako wiceprezes ww. spółki. W zakresie prowadzonej działalności spółka zajmuje się przede wszystkim realizacją inwestycji budowlanych i developerskich. Przed zatrudnieniem P. B. płatnik składek nie zatrudniał pracowników w oparciu o umowy o pracę.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 1 grudnia 2019 r. pomiędzy (...) sp. z o.o. , a P. B. została zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony , na mocy której P. B. powierzono obowiązki prezesa zarządu spółki , w systemie zadaniowym , z wynagrodzeniem w wysokości 1 344,81 zł. Jako datę rozpoczęcia pracy wskazano 1 grudzień 2019 r. Ze strony spółki umowę o pracę podpisał pełnomocnik K. A. , działający na podstawie uchwały zgromadzenia wspólników spółki.

/umowa o pracę k.99 akt ZUS , uchwała k.98 akt ZUS/

U podstaw zatrudnienia P. B. w oparciu o umowę o pracę legł fakt , iż spółka płatnika rozpoczęła wówczas działalność w zakresie obrotu wierzytelnościami zabezpieczonymi hipotecznie.

/zeznania świadków: K. A. , zeznania M. B. min.00:33:29 – 00:50:43 rozprawy z dnia 9 lutego 2022 r. , płyta CD k.289/

Orzeczenie lekarskie z dnia 24 marca 2017 r. nie wykazało przeciwwskazań do wykonywania przez P. B. obowiązków prezesa zarządu (...) sp. z o.o.

/orzeczenie lekarskie k.93 akt ZUS/

W dniu 1 grudnia 2019 r. P. B. odbył szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

/karta szkolenia BHP k.92 akt ZUS/

P. B. został zgłoszony przez płatnika (...) sp. z o.o.

do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od 1 grudnia 2019 r. jako pracownik. Zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych na dokumencie (...) wpłynęło do ZUS w dniu 13 maja 2020 r. Opóźnienie w dokonaniu zgłoszenia wynikało z zaniedbania jakiego dopuścił się K. A..

/okoliczność bezsporna , zeznania świadka K. A. min.00:05:19 – 00:23:11 rozprawy z dnia 17 listopada 2021 r. , płyta CD k.272/

P. B. otrzymał pisemny zakres obowiązków. Zgodnie z otrzymanym zakresem obowiązków do powierzonych wnioskodawcy zadań pracowniczych należało :zarządzanie i koordynacja całością działalności spółki, wdrażanie, kontrola i realizacja planów długoterminowych; tworzenie wizji i strategii działania przedsiębiorstwa; reprezentowanie zarządu i interesów właścicieli, rady nadzorczej lub wspólników wewnątrz i na zewnątrz organizacji; planowanie i opracowywanie wizji i strategii rozwoju przedsiębiorstwa; realizowanie celów postawionych zarządowi przez właścicieli lub radę nadzorczą; opracowywanie oraz wdrażanie zmian organizacyjnych służących rozwojowi przedsiębiorstwa lub dostosowujących przedsiębiorstwo do warunków rynkowych; monitorowanie i analizowanie wyników działania całego przedsiębiorstwa pod względem m.in. kosztochłonności, produktywności, realizacji umów itp.; nadzorowanie i koordynowanie działań operacyjnych wszystkich działów i podległych jednostek w ramach przedsiębiorstwa; optymalizowanie i zarządzanie zasobami i kosztami firmy, w tym kapitałem ludzkim oraz zasobami materialnymi; nadzorowanie realizacji budżetu całego przedsiębiorstwa; nadzorowanie systemu jakości całego przedsiębiorstwa; kreowanie i dbanie o utrzymanie pozytywnego wizerunku przedsiębiorstwa; branie udziału w inicjatywach kształtujących pozytywny wizerunek przedsiębiorstwa; reprezentowanie właścicieli w stosunkach z otoczeniem i kontrahentami; doskonalenie własnych kompetencji; nadzorowanie stosowania w przedsiębiorstwie

zasad etyki, ergonomii, przepisów kodeksu spółek handlowych, bezpieczeństwa i higieny pracy ochrony ppoż. i ochrony środowiska; budowanie wizerunku firmy na zewnątrz.

/zakres obowiązków k.94 akt ZUS/

W spornym okresie , w zakresie realizowanych obowiązków pracowniczych P. B. przede wszystkim reprezentował spółkę na zewnątrz. W imieniu spółki prowadził negocjacje z kontrahentami , zawierał powiernicze umowy nabycia wierzytelności , przeniesienia własności nieruchomości , czy też umowy kredytu. Wnioskodawca podlega bezpośrednio wiceprezesowi zarządu spółki płatnika , który kontrolował jego pracę oraz rozliczał go z wykonanych zadań. Powierzone zadania P. B. wykonywał w nienormowanym czasie pracy.

/zeznania świadków: K. A. min.00:05:19 – 00:23:11 , P. K. min.00:24:01 – 00:33:16 , K. P. min.00:45:29 – 00:54:19, K. M. min.00:55:19 – 01:00:23 , T. H. min.01:01:45 – 01:15:09 rozprawy z dnia 17 listopada 2021 r. , płyta CD k.272 , zeznania P. B. min.00:04:29 – 00:33:29 , zeznania M. B. min.00:33:29 – 00:50:43 rozprawy z dnia 9 lutego 2022 r. , płyta CD k.289 , dokumentacja k.32 – 163/

W maju 2020 r. , w związku z panującą w kraju pandemią , płatnik składek złożył wniosek o subwencję do (...) Funduszu (...) w ramach Tarczy Finansowej. Jednym z warunków otrzymania dofinansowania było zatrudnianie , na dzień 31 grudnia 2019 r. , co najmniej 1 pracownika , z wyłączeniem właściciela. Płatnik składek otrzymał subwencję w wysokości 689 611,00 zł.

/okoliczność bezsporna/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie opierając się na dokumentach złożonych do akt, w tym akt rentowych. Sąd dał w całości wiarę zeznaniom odwołujących, które potwierdzają wykonywanie pracy przez ubezpieczonego w Spółce (...) sp. z o.o. oraz wyjaśniają przyczyny powierzenia P. B. obowiązków prezesa na podstawie umowy o pracę. Zeznania świadków oraz odwołujących wskazują na czym polegały obowiązki wnioskodawcy w rozpatrywanym okresie , a co istotne przedstawiają rzeczywisty przebieg pracy ubezpieczonego. Zeznania te były logiczne i spójne, ponadto pokrywają się ze sobą i znajdują potwierdzenie z przedłożonej dokumentacji. Zgromadzony materiał dowodowy Sąd uznał za przekonujący, logiczny i spójny, przez co mogący stanowić podstawę rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art.12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2021 roku, poz.423), pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Od dnia 1 stycznia 2003 r. w myśl art. 8 ust. 6 pkt 4 za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej.

Zgodnie z art. 18 ust. 8 podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy.

Na mocy art. 12 ust. 1 obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowią podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

W oparciu o ust. 2 przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe nie stosują się ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1.

Dla rozstrzygnięcia sporu istotna jest ocena ważności zawartej z wnioskodawcą przez spółkę umowy o pracę.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa pojęcia pracownik i zatrudnienie nie mogą być interpretowane na użytek ubezpieczeń społecznych inaczej niż interpretuje je akt prawny określający prawa i obowiązki pracowników i pracodawców - Kodeks pracy (tak też Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 30 maja 2005 r., sygn. akt III AUa 283/2005). Podkreślić też należy, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. - tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r., sygn. akt II UK 141/2004, publik. OSNP 2005/15 poz. 235, Monitor Prawniczy 2006/5 str. 260).

Organ rentowy kwestionował ważność zawartej umowy o pracę pomiędzy ubezpieczonym a płatnikiem składek, gdyż przyjął, iż ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczeń ze znacznym opóźnieniem, a co istotne, funkcję prezesa w ww. spółce sprawował już wcześniej, przy czym wówczas spółka nie widziała potrzeby zatrudnienia P. B. w oparciu o umowę o pracę.

Postępowanie dowodowe wykazało jednoznacznie, że zarzuty organu rentowego są bezzasadne. Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że zamiarem stron było zatrudnienie ubezpieczonego na stanowisku prezesa w oparciu o umowę o pracę z uwagi na okoliczność, iż spółka płatnika rozpoczęła wówczas działalność w zakresie obrotu wierzytelnościami zabezpieczonymi hipotecznie. Ubezpieczony faktycznie wykonywał pracę na stanowisku prezesa, która sprowadzała się przede wszystkim do reprezentacji spółki na zewnątrz. W imieniu spółki (...) zawierał powiernicze umowy nabycia wierzytelności, przeniesienia własności nieruchomości, czy też umowy kredytu. Wnioskodawca podlega bezpośrednio wiceprezesowi zarządu spółki płatnika który kontrolował jego pracę oraz rozliczał go z wykonanych zadań. W niniejszej sprawie nie doszło zatem do naruszenia przepisu art. 22 § 1 k.p., ponieważ wnioskodawca zobowiązał się i świadczył pracę określoną w umowie o pracę na rzecz pracodawcy, pod kierownictwem pracodawcy, za co miał otrzymywać ustalone w umowie o pracę wynagrodzenie. Wszystkie zatem elementy konieczne dla zaistnienia pomiędzy stronami stosunku pracy, wystąpiły. Wbrew stanowisku organu rentowego, zarówno postępowanie wyjaśniające prowadzone przez organ rentowy, jak i postępowanie dowodowe przeprowadzone przez sąd, potwierdziły wykonywanie pracy przez P. B.. Z uwagi na zarzuty organu rentowego sformułowane w zaskarżonej decyzji, Sąd, prowadząc postępowanie, zbadał również rzeczywistą wolę stron w odniesieniu do istotnych elementów stosunku pracy, takich jak: osobiste wykonywanie pracy, podporządkowanie pracownicze, czy wynagrodzenie stanowiące ekwiwalent wykonanej pracy. P. B. odpłatnie, zgodnie z powierzonymi mu obowiązkami, wykonywał wszystkie czynności powierzone przez pracodawcę. Okoliczności te potwierdzili wszyscy zeznający w sprawie świadkowie, którzy bezpośrednio mieli z nim kontakt. Zaakcentować przy tym należy, że odwołujący był podporządkowany pracodawcy, gdyż był przez niego kontrolowany.

Kolejną okolicznością, na którą należy zwrócić uwagę jest to, że o pracowniczym charakterze zatrudnienia nie decyduje sam rodzaj pracy, czy umowy, ale wykonywanie jej w warunkach podporządkowania pracodawcy. Jak jednak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 kwietnia 2016 r., (II PK 81/15), właściwość ta nie została zdefiniowana. Powszechnie przyjmuje się, że obejmuje ona polecenia i sferę organizacyjną. Pojęcie kierownictwa pracodawcy, o którym mowa w art. 22 § 1 k.p., nie ma jednowymiarowego kształtu. Dostrzegalna jest tendencja do "rozluźnienia" tego rygoru w stosunku do poszczególnych grup pracowniczych albo z uwagi na rodzaj wykonywanej

pracy. Podporządkowanie pracownika (art. 22 § 1 k.p.) może polegać na określeniu przez pracodawcę czasu pracy i wyznaczeniu zadań, natomiast, co do sposobu ich realizacji pracownik ma pewien zakres swobody. Pojęcie podporządkowania pracownika pracodawcy ewoluuje w miarę rozwoju stosunków społecznych. W miejsce dawnego systemu ścisłego hierarchicznego podporządkowania pracownika i obowiązku stosowania się do dyspozycji pracodawcy nawet w technicznym zakresie działania, pojawia się nowe podporządkowanie autonomiczne polegające na wyznaczaniu pracownikowi przez pracodawcę zadań bez ingerowania w sposób wykonywania tych zadań. Nie można jednak pominąć, że podległość pracownika w warunkach podporządkowania autonomicznego przejawia się w konieczności respektowania wyznaczonych zasad organizacji i funkcjonowania zakładu pracy oraz ponoszenia przez pracownika odpowiedzialności za samodzielnie podejmowane decyzje według zaostrzonych reguł. W rozpatrywanej sprawie nie ulega wątpliwości, że P. B. był podporządkowany pracodawcy.

Podkreślić w tym miejscu należy, że jakkolwiek P. B. oraz jego brat M. B. są udziałowcami spółki (...) mającej 100% udziałów w spółce płatnika, to jednak okoliczność ta w żaden sposób nie przesądza o braku możliwości wykonywania przez P. B. obowiązków prezesa na podstawie umowy o pracę, skoro zostały spełnione warunki o których mowa w art. 22 § 1 k.p. Co więcej, zatrudnienie danej osoby na podstawie umowy o pracę na stanowisku prezesa zarządu spółki, w której nie była ona jedynym udziałowcem, nie prowadzi do symbiozy pracy i kapitału. Przyjąć w związku z tym należy, że w powyższej sytuacji nie jest wyłączona możliwość wykonywania funkcji prezesa zarządu spółki z o.o. na podstawie faktycznie wykonywanej umowy o pracę, także wówczas gdy jego zakres czynności nie uległ diametralnym zmianom w stosunku do czynności wykonywanych w ramach poprzedniego stosunku organizacyjnego, zaś fakt, że do zmiany zasad wykonywania pracy doszło w celu uzyskania ubezpieczenia społecznego, nie musi świadczyć o pozorności umowy o pracę, jeżeli praca była rzeczywiście wykonywana. Nie może także świadczyć „z góry” - bez szczegółowych ustaleń, o zamiarze obejścia prawa./por wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2016 r., sygn. akt II UK 517/15, legalis nr 1549950/

Zdaniem sądu, okolicznością czyniącą sporną umowę o pracę nieważną nie jest także wystąpienie przez płatnika składek z wnioskiem o subwencję z (...) Funduszu (...). Owszem wymogiem do otrzymania ww. subwencji było między innymi posiadanie co najmniej 1 pracownika zatrudnionego na dzień 31 grudnia 2019 r., a brak zgłoszenia wnioskodawcy do ubezpieczeń w przewidzianym terminie i zgłoszenie go do ubezpieczeń z datą wsteczną dopiero w maju 2020 r. mogłoby poddawać w wątpliwość faktyczne intencje stron spornej umowy, to jednak

gdyby uznać, że celem spółki było wyłącznie uzyskanie subwencji, to spółka nie zawierałaby umowy o pracę z wnioskodawcą na czas nieokreślony, a jedynie na czas określony, objęty subwencją. Skoro stosunek pracy łączący wnioskodawcę z płatnikiem składek niewątpliwie był realizowany i jest to okoliczność kluczowa z punktu widzenia podlegania ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu, to nie sposób przypisać spornej umowie przymiotu nieważności.

Zdaniem sądu, za nieważnością zawartej umowy nie przemawia również fakt opóźnienia w zgłoszeniu P. B. do ubezpieczeń społecznych. Owszem, pracodawca uchybił obowiązkom terminowego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i jest to istotne uchybienie. Niemniej jednak P. B. w związku z tą okolicznością nie może ponosić żadnych negatywnych konsekwencji. Należy zatem przyjąć, że strony nawiązały stosunek pracy w dacie wynikającej z umowy. Skoro praca była realizowana to oznacza, że wyjaśnienia odnośnie przyczyn spóźnionego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych są wiarygodne.

Mając na względzie poczynione ustalenia faktyczne i zaprezentowaną argumentację, Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję stwierdzając, że P. B. podlega jako pracownik (...) Spółki z o.o. w Ł. obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 grudnia 2019 roku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 t.j. z późn. zm), po 180 (sto osiemdziesiąt) złotych dla każdej ze stron, o czym orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem

doręczyć pełnomocnikowi ZUS wypożyczając akta rentowe.

S.B.